

PROMOCIJA ČASOPISA SLOVENIKA V BEOGRADU, MARIBORU IN LJUBLJANI

V Beogradu smo v prostorih Nacionalnega sveta slovenske manjšine v Srbiji in Društva Slovencev Sava, v sredo, 27. marca 2019, v sodelovanju s Filološko fakulteto Univerze v Beogradu, predstavili četrto številko znanstvenega časopisa Slovenika. O Sloveniki so govorile prof. dr. Vesna Polovina s Filološke fakultete v Beogradu, prof. dr. Anica Sabo s Fakultete glasbene umetnosti v Beogradu ter dr. Lada Stevanović in Biljana Milenković Vuković iz Etnografskega inštituta Srbske akademije znanosti in umetnosti. Številni zainteresirani so z zanimanjem spremljali zanimive poglede na Sloveniko in njen uspešen razvoj. Na promociji je napovedana tema naslednje, pete številke, urednica temata, dr. Tanja Tomazin, pa je v imenu uredništva povabila prisotne k pošiljanju prispevkov.

Slovenika: časopis za kulturo, znanost in izobraževanje, ki jo izdajata Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji in Filološka fakulteta Univerze v Beogradu, se je predstavila tudi v Sloveniji in sicer v torek, 28. maja, v Glazerjevi dvorani Univerzitetne knjižnice Maribor (UKM) ter v sredo, 29. maja, v Dvorani zemljepisnega muzeja SAZU. O novi številki Slovenike so spregovorili Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske manjšine v Srbiji, ter red. prof. dr. Maja Đukanović in dr. Tanja Tomazin s Filološke fakultete Univerze v Beogradu.

V imenu gostiteljev v Mariboru sta v predstavitvi sodelovala dr. Zdenka Petermanec (direktorica UKM) in red. prof. dr. Marko Jesenšek, član SAZU, v Ljubljani pa dr. Nataša Rogelja in dr. Aleksej Kalc iz Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU.

Vsem trem predstavivam je sledila zanimiva in spodbudna diskusija, kjer se je nabralo veliko novih ustvarjalnih idej.

Časopis Slovenika je dostopen na: <http://slovinci.rs/slovenika/>

Maja Đukanović

KULTURNI DOGODKI

Predavanje Katje Mihurko Poniž o Zofki Kvedrovi

V sredo, 8. maja, smo v prostorih Društva z zanimanjem prisluhnili predavanju prof. dr. Katje Mihurko Poniž z Univerze v Novi Gorici. Predavateljica nas je na predavanju, naslovljenem *Zofka Kveder, slovanska kulturna in feministična ikona*, popeljala skozi izjemno zanimivo življenjsko pot Zofke Kveder, predstavila njen obsežen (širšemu občinstvu sicer manj

znan) ustvarjalni opus, s poudarkom na ženskih likih, ki so bili deležni obravnave v njenih zgodbah. Spoznali smo različne ženske (matere, študentke, ekscentrične ženske, umetnice ...), ki so našle svoj glas v njenih delih in ki jih je Zofka Kveder prikazala človeško in sočutno. V mnogih od njih je prepoznati avtobiografske elemente. S predstavitvijo izjemne Slovenke in njenega dela nas je predavateljica navdušila za ponovno branje Zofke Kveder, ter nas spomnila, gre za edino avtorico, katere dela so izšla v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev (ur. Katja Mihurko Poniž).

Laura Fekonja Fonteyn

Prevajalska delavnica Jelene Budimirović

V četrtek, 11. aprila, je imela priznana knjižna prevajalka mag. Jelena Budimirović v društvu Sava prevajalsko delavnico, na kateri je predstavila prevajalska orodja (slovarje, spletne strani), ki so ji bila v pomoč pri prevajanju izjemno poetičnega, a tudi zahtevnega romana Florjana Lipuša Boštjanov let. Udeleženci smo se poizkusili v prevajanju in ugotovili, da je bil prevod omenjenega romana velik izziv. Besedilo je

bilo zahtevno tako z leksikalnega kot tudi skladenjskega vidika. Predavateljica nas je suvereno popeljala skozi celotni proces prevajanja, seznanila z opusom in delom cenjenega in nagrajevanega zamejskega pisatelja Florjana Lipuša, nato pa pokazala odlomke iz romana z označenimi mesti, ki so bila zanjo težje prevedljiva. Delavnica je bila izjemno dobro pripravljena in zanimiva. Na koncu je požela dolg aplavz, s katerim smo ji izkazali iskreno zahvalo in občudovanje.

Delavnica je bila izvedena pod okriljem Lektorata za slovenski jezik FF v Beogradu in projekta Slovenska kulturna dediščina in sodobnost. Avtorici in vsem pomočnikom se zahvaljujemo za sodelovanje. Vse člane pa vabimo na ponovno srečanje ob dogodkih, ki jih za njih pripravlja matično društvo.

Tatjana Bukvič

Promocija knjige dr. Tanje Tomazin

V sredo, 20. marca 2019 smo v Beogradu, v prostorih Nacionalnega sveta slovenske manjšine in Društva Slovencev Sava, z velikim zanimanjem prisluhnili besedam dr. Tanje Tomazin, avtorice knjige *Postmodernizem v slovenskem in srbskem romanu*. Po navdihnjenih uvodnih besedah doc. dr. Gorana Korunovića z Oddelka za srbsko književnost in

južnoslovenske književnosti Filološke fakultete Univerze v Beogradu, nas je dr. Tanja Tomazin, skozi pogovor s prof. dr. Majo Đukanović - obe z Lektorata za slovenistiko Filološke fakultete v Beogradu - popeljala skozi zadnji dve desetletji 20. stoletja v slovenskem in srbskem romanu. V svoji poglobljeni študiji dr. Tomazin obravnava postmodernizem v slovenskih in srbskih romanih v kontekstu političnozgodovinskega okvira, s poudarkom - kot v pohvalni recenziji piše prof. dr. Vanesa Matajč s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani - na »usodni« povezanosti romana in zgodovinskega trenutka, v katerem je roman nastajal v obeh književnostih.

Dr. Tanja Tomazin je s svojo zajetno monografijo *Postmodernizem v slovenskem in srbskem romanu*, v založbi Kulturnega centra Maribor, predstavila visoke znanstvene dosežke s področja literarne teorije ter postavila nove izzive za prihodnje raziskave. S svojim celotnim, izjemno posvečenim delovanjem v slovenski skupnosti v Srbiji, je dr. Tomazin v kratkem času ustvarila številne nove povezave, tako med srbsko in slovensko slovenistiko, kot med Srbijo in Slovenijo nasploh.

Ob iskreni zahvali dr. Tanji Tomazin za vse, kar je do sedaj dosegla in ustvarila, v srbski slovenistični in slovenski skupnosti nestrpnost čakamo njene nove dosežke, knjigo *Postmodernizem v slovenskem in srbskem romanu* pa toplo priporočamo v branje.

Maja Đukanović

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek

za vpis **osebno** dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis v posebni volilni imenik

je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

INTERVJU - Višnja Dimitrijević

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali enega člana Društva Sava. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva in tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delovanju, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Za dirigentko Božico Toskić je zbor Društva Sava, Pojoča družba, prevzela mlada dirigentka, katere močna energija je zbor pomladila, v njem pa je zaživel novo vzdušje in trdna disciplina. Za Višnjo Dimitrijević imajo članice zbora le pohvalne besede in iskreno občudujejo tako talentirano, ambiciozno, močno osebnost mlade ženske, ki je iskreno in resno posvečena zborovski glasbi. Brez nastopa Pojoče družbe se ne more zamisliti skoraj nobena proslava v Društvu Sava.

Člani in prijatelji Društva Sava Vas poznajo kot dirigentko zbora Pojoča družba. Ali bi bralcem Biltena razkrili kaj več o sebi?

Čeprav se ukvarjam z mnogimi stvarmi (ki so pa vse navezane na glasbo), sta zborovsko dirigiranje in tudi petje, med fokusi mojih profesionalnih usmeritev. Od otroštva naprej pojem v zborih, pred angažmajem v Pojoči družbi pa sem vodila cerkveni zbor in asistiral v vodenju številnih drugih zborov. Končala sem dve smeri na Univerzi umetnosti, kjer sem trenutno na doktorskem študiju. Po poklicu sem diplomirana teoretičarka umetnosti, ter diplomirana organistka (pri prof. Maji Smiljanić-Radić). Že 13 let pojem v akademskem ženskem zboru Collegium musicum, katerega vodi profesorica emerita Darinka Matić Marović, ki je pomembna osebnost v mojem umetniškem razvoju. Vrsto let sem angažirana kot organistka Ekumenskega moškega zbora pri Beograjski nadškofiji, delam pa tudi kot profesorica klavirja v glasbeni šoli.

Prva stvar, ki jo lahko slišimo od članic zbora Pojoča družba o Vas je ogromna energija in posvečenost, s katero delate. Odkod črpate tolikšno energijo, ki je pri Vas vedno prisotna?

To bi najprej pripisala svoji naravi. Enostavno - takšna sem. Karkoli počnem, je to z velikim žarom, tudi, ko ne pričakujem nekih rezultatov. Poleg tega me spodbuja ogromna ljubezen do glasbe.

Kakšni so bili Vaši prvi vtisi, ko ste prevzeli vodenje zbora Pojoča družba, in kakšni so Vaši vtisi zdaj?

Mislim, da smo zelo napredovale, toda o tem bi morda lahko še bolje pričali ljudje, ki spremljajo naše delo, a niso člani zbora. Iz meseca v mesec napredujemo. To, kar je povsem očitno je dejstvo, da nas je v zboru več (število se je skoraj podvojilo), kot je bilo članic ob mojem prihodu. Tega sem zelo vesela. Vzpostavili smo sodelovanje z več poklicnih glasbenikov, ki nam občasno pomagajo. Poleg tega je v ansamblu sedaj več mlajših žensk, kar tudi ocenjujem kot pomembno. Napredek ansambla me ni presenetil, nasprotno. Profesorica Darinka me je naučila ene pomembne stvari, in sicer, da ni slabih zborov, pač pa so le slabi dirigenti. Vedela sem, da bo kvaliteta našega zbora proporcionala mojim prizadevanjem, ne pa kakovosti samih pevk.

Kakšni so bili prvi vtisi o Društvu, odkod Društvo Sava, in kako sedaj gledate na samo Društvo in njegovo delovanje?

V društvo Sava sem prispela slučajno, zaradi spleta določenih okoliščin, čeprav sem nekaj let pred svojim angažmajem spremljala delo Pojoče družbe in sem jo imela priložnost slišati. Moji prvi vtisi o društvu se niso spremenili niti danes. Všeč mi je ta slovenska organiziranost, ki je nasprotuje srbski neorganiziranosti. Vsi, ki me poznajo, vedo, da sem izjemno organizirana oseba, da se pri meni vse mora vedeti veliko vnaprej, da imam vedno s seboj različne zvezke, beležke, koledarje, digitrone, ročne ure... Frustrira me to, da živim v okolju, kjer večina ljudi ne razmišlja na ta način, kjer se vedno zamuja, se ne spoštujejo roki in podobno. S Slovenci je drugače.

Imate že bogate izkušnje kot zborovodkinja in dirigentka. Odkod ljubezen do zborovske glasbe?

Kot sem omenila, mi je zborovska glasba blizu še od otroških let. V tem smislu je ključno vlogo imel moj profesor zborovske glasbe v glasbeni šoli Stanković, Nebojša Cvijanović, sicer nekdanji študent prof. Darinke Matić Marović, ki me je uvedel v ta čarobni svet, najprej skozi pouk v nižji glasbeni šoli, potem pa v cerkvi Sv. Petke in Ružice na Kalemegdanu, župnijski cerkvi moje družine, kjer sem pela več kot 10 let. Do današnjega dne, po mnogih letih šolanja, zborovsko glasbo še vedno razumem kot esenco glasbene umetnosti. Premišljevala sem, ali bi se vpisala na Oddelek za dirigiranje, a sem hitro opustila to misel, saj je pri nas učni načrt tak, da se na tem Oddelku obravnava predvsem orkestrsko dirigiranje, v zvezi s tem pa nisem imela nikakršnih ambicij. Svojo pot sem si utrla tudi brez "uradne" dirigentske diplome. Znanje, ki sem ga pridobila na tem področju zahvaljujoč svojim dirigentom, vsekakor ni zanemarljivo.

Glede na Vaše ambicije, kako in kje vidite sebe čez 10 let?

Zanimivo je, da nikoli nisem imela nekih velikih ambicij. Nikoli nisem imela velikih sanj. Morda zveni kot kliše, toda od življenja res nisem pričakovala nekih prevelikih stvari. Pravzaprav sem dobila veliko več od tistega, kar sem pričakovala. Upam, da bom čez deset let še vedno zdrava, tako kot vsi, ki jih imam rada, in da bom še naprej imela sedanji entuzijazem

in vedrino. Upam, da življenjski izzivi in težave ne bodo vplivali na mojo osebnost. Prizadevala si bom, da se aktivno ukvarjam s koncertnim delovanjem, da vadim orgle in, tako kot doslej, česar mnogi glasbeniki srednjih let na žalost ne počnejo. Rada bi se uresničila tudi v družinskem smislu (toda ne za vsako ceno), toda to ni nekaj, kar lahko načrtujemo. Na koncu, ampak ne tudi na zadnjem mestu, omenjam, da kljub težkim okoliščinam, sebe vidim v tej deželi in v tem mestu.

Kaj razumete kot svoj največji uspeh doslej?

Kot svoj največji uspeh ocenjujem to, da delam izključno to, kar imam najraje in da se s tem lahko preživljam. Mislim, da je to danes pravi luksuz. Med mojimi največjimi željami je bilo to, da potujem po celem svetu, kar se je tudi uresničilo, ravno zahvaljujoč glasbi. Obiskala sem skoraj vse evropske države, pa

tudi daljnje dežele, kot so Mehika, Amerika, Ekvador, Kitajska, o čemer sem vedno sanjara.

Dovolite, da intervju zaključiva na na tradicionalen način. Katera slovenska pesem ali pesmi so vam posebej pri srcu?

Težko bi izločila samo eno, ali nekaj njih... Nasplošno so mi všeč pesmi iz primorskih krajev. V slovenski glasbi je zelo zanimivo to, da je ona, kljub nekem splošnem mnenju, zelo raznolika, čeprav izhaja iz zelo majhnega geografskega prostora. Skoraj vedno dominira svetla durska barva, kar je meni zelo všeč. Všeč mi je tudi to, da so, nasplošno, pesmi vedno harmonizirane, in da je zborovska glasba, kot moja priljubljena oblika glasbenega izražanja, globoko vtkana v slovensko tradicijo.

Ivana Mandić

Prevod: Maja Đukanović

18. REDNA LETNA SEJA SKUPŠČINE DRUŠTVA SLOVENCEV V BEOGRADU - DRUŠTVA SAVA

(dne 3. 4. 2019 ob 18. uri v prostorih Društva Sava, Terazije 3/IX, Beograd: izpis iz Zapisnika)

Sejo Skupščine je vodil Predsednik Skupščine Društva Sava Dragomir Zupanc, spomočjo podpredsednika Vladimira Žnidaršiča.

Predsednik Skupščine Društva Slovencev v Beogradu - Društva Sava Dragomir Zupanc je pozdravil prisotne člane Društva, delegate in cenjene goste.

Na podlagi podpisov prisotnih delegatov je sklenjeno, da obstaja kvorum, saj je od 60 delegatov na seji prisotnih 36, kar je po Statutu zadostno število.

Za zapisnikarico je izvoljena Vesna Milošević, sekretarka Skupščine Društva.

Pred začetkom dela so prisotni z minuto molka počastili spomin na člane, ki so preminuli v obdobju med dvema sejama Skupščine.

Predlagani dnevni red je bil poslan vsem delegatom pred sejo Skupščine.

Predsednik Skupščine je predlagal naslednji dnevni red:

PREDLOG DNEVNEGA REDA

XVIII. redne letne seje Skupščine Društva Slovencev "SAVA" v Beogradu

1. Sprejetje dnevnega reda s potrditvijo kvoruma
2. Potrditev zapisnika XVII. redne letne seje skupščine Društva SAVA;
3. Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2018;
4. Poročilo odbora za kulturo;
5. Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika;
6. Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe;
7. Finančno poročilo za leto 2018 s potrditvijo novih članov Društva Sava;
8. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2018;
9. Sprejem programa dela in načrta dejavnosti za leto 2019;
10. Sprejem finančnega načrta za leto 2019;
11. Reizbor članov predsedništva Društva (2) in reizbor predsednika Nadzornega odbora;
12. Razno.

1. Dnevni red je soglasno sprejet.

2. Potrditev zapisnika s XVII. redne letne seje skupščine Društva Slovenaca SAVA v Beogradu

Zapisnik je soglasno sprejet.

3. Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2018

Predsednik Društva Saša Verbič je prebral poročilo o delu Društva Sava za leto 2018.

Poročilo je soglasno sprejeto.

4. Poročilo odbora za kulturo

Vesna Milošević, sekretarka Skupščine Društva je prebrala poročilo predsednika odbora za kulturo Dragomira Zupanca o delu odbora za kulturo.

Poročilo je soglasno sprejeto.

5. Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika

Ivana Mandić je prebrala poročilo učiteljice Tatjane Bukvič o dopolnilnem pouku slovenskega jezika v Društvu Sava za leto 2018.

Poročilo je soglasno sprejeto.

6. Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe

Dirigentka ženskega pevskega zbora Pojoča družba Višnja

Dimitrijević je prebrala poročilo o dejavnostih zbora v letu 2018.

Poročilo je soglasno sprejeto.

7. Finančno poročilo za leto 2018 s potrditvijo novih članov Društva Sava

Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je prebral finančno poročilo za leto 2018 in predlagal potrditev sprejema novih članov Društva Sava.

Poročilo je soglasno sprejeto, enako tudi sprejem novih članov.

8. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2018

Poročilo o delu Nadzornega odbora je prebrala predsednica odbora Nada Mandić. Nadzorni odbor je izrazil mnenje, da je bilo delovanje Društva Sava v letu 2018 zakonito in v mejah normativnih aktov Društva, zato je na temelju člena 19. Statuta Društva Skupščini predlagal, da to poročilo potrdi in sprejme.

Poročilo je soglasno sprejeto.

9. Sprejem programa dela, načrta dejavnosti in finančnega načrta za leto 2019

Predsednik Društva Sava Saša Verbič je prebral podroben delovni program in načrt dejavnosti za leto 2019.

Program dela je soglasno sprejet.

10. Potrditev finančnega načrta za leto 2019

Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je prebral finančni načrt za leto 2019. Podpredsednik Društva Slobodan Jakoš je tudi predlagal povišanje članarine v letu 2020 na 1200 dinarjev letno. Predsednik Skupščine je podal predlog na glasovanje.

Načrt je soglasno sprejet, tudi delegati so predlog sprejeli.

11. Reizbor članov predsedništva Društva (2) in reizbor predsednika Nadzornega odbora

Podpredsednik Skupščine Društva Vladimir Žnidaršič je predlagal, da se Galini Vrtačnik in Dušanu Krivcu podaljša mandat za naslednja 4 leta. Prav tako je predlagal štiriletno podaljšanje mandata za dosedanjo predsednico Nadzornega odbora Nado Mandić.

Predlog je soglasno sprejet.

12. Razno

Ni bilo predlogov niti novih informacij.

Beograd 3.4.2019

Predsednik Skupščine, Dragomir Zupanc

Zapisnik sestavila,

Vesna Milošević, sekretarka

Koncert slovenskega kantavtorja Petra Dirnbeka - Čutim Slovenijo

V sredo, 17. 4. smo imeli v prostorih društva čast in veselje spoznati ter prisluhniti gostu iz Slovenije. Obiskal nas je priznani slovenski kantavtor iz Brežic, Peter Dirnbek. Navdušil nas je s svojimi

melodijami in glasom. Njegove besede so bile tople ob izpovedi ljubezni in rezke ob opozarjanju na neenakost in potlačeno človekovo dostojanstvo. Z izjemno senzibilno pozornostjo do poslušalcev je našel ravno prave besede za vsakega

od njih. Peter, človek velikega srca, fant s kitaro, se nam je odprl s pripovedjo o svoji življenjski poti. To je bila iskrena in neolepšana pripoved polna duhovitosti in duha. Take ljudi danes srečamo le redko. Hvala ti Peter. Pridi še kdaj!

Sonja Dinić Medurić

PROSLAVA PREŠERNOVEGA DNE 2019

V sredo, 13. februarja 2019 smo praznovali Prešernov dan v prostorih Društva Sava. Najprej nas je z uvodno besedo pozdravil gospod Saša Verbič, predsednik Društva Sava. Ob letošnjem Prešernovem dnevu je Društvo pripravilo otvoritev razstave fotografij „Planinci slovenskega Društva Sava po hribih Balkana“, našega člana Branka Zorka in nastop ženskega pevskega zbora Pojoča družba.

Številni zbrani so imeli priložnost prisluhniti tudi nastopu

naših gostov iz Ekumenskega moškega pevskega zbora. Ob zaključku večera so obiskovalci imeli priložnost, da si ogledajo razstavo, ki je že drugi projekt našega Branka Zorka. Na skrbno izbranih fotografijah nam je prikazal zelene gore Srbije, Grčije, Črne gore in Romunije. Uradnemu delu je sledila pogostitev ob otvoritvi razstave in izidu nove številke Biltena Društva Sava.

Ivana Mandić

RAZSTAVA PLANINSKIH FOTOGRAFIJ

Ob proslavi Kulturnega praznika - Prešernovega dne smo v prostorih Društva Sava 13. februarja 2019, ob navzočnosti veliko članov Društva, odprli razstavo Planinci Društva Slovencev "SAVA" po hribih Balkana, avtorja Branka Zorka.

Razstava obsega 40 panojev, na katerih sta po dve fotografiji, velikosti 70 x 40 cm, posnetih v preteklem desetletju v gorah

Srbije, Črne gore, Makedonije, BiH, Romunije, Bolgarije in Grčije. Nastale so večinoma v lepem vremenu, ker so pač takrat tudi posnetki bolj veseli, čeprav planinci hodimo v gore tudi ko je vreme slabo.

Namen razstave je prikazati lepoto narave, gora in planinstva, in pritegniti pozornost morebitnih novih planincev.

Posnetki so narejeni na lažjih, pohodniških, pa tudi na zahtevnejših visokogorskih pohodih. Čeprav vsak planinski pohod terja zbranost in pozornost, se včasih zgodijo tudi nekoliko zabavne situacije, kot je premagovanje hloda, ali potoka, kar je tudi predstavljeno na posnetkih.

Tisto česar se na posnetkih ne vidi, pa je prav posebno vzdušje in dobra energija, ki je prisotna ob vsaki planinski akciji. V gorah se sprostiš in pozabiš na vsakdanje skrbi.

Za planince je značilno, da ljubijo naravo, da so strpni drug do drugega in so pripravljeni drugemu pomagati. To je vedno priložnost za prijetno druženje. Na pohodih se med planinci brišejo socialne in starostne razlike. Rojevajo se nova prijateljstva, tu pa tam tudi nekatere romantične vezi. Zaradi tega - kdor preizkusi planinsko življenje postane skoraj "zasvojen" in se vedno znova vrača v gore.

Še pred uradno otvoritvijo si je razstavo ogledala skupina planincev iz Planinskega kluba Železničar, kateri se tudi udeležujejo predstavljenih pohodov.

Branko Zorko

UČIMO SE SLOVENSKO

KLOPOTEC – glasba slovenskih vinogradov

V bližini Brežic, samo nekaj kilometrov proti Kozjanskemu parku, se nahaja vas Pišce. Na valovitih hribčkih, pokritih z gozdovi, so posejane domačije staroselcev, obkrožene z bogastvom, ki so ga ustvarili že njihovi dedje. Celoten okraj je izven glavnih poti in kamor koli vam seže pogled, nosi v sebi poseben mir in prelepo naravo. V teh krajih že več generacij vzgajajo sadje in skoraj vsaka hiša ima svoj vrt ter objekte, ki so potrebni za gospodarno domačijo.

Tu so že stari Rimljani v gajali trto. Sedaj je v ospredju Modra frankinja, izvrstna vrsta, ki da dobro vino in je okusna za zobanje.

Prav v teh krajih, pred približno 150. leti, so vinogradniki izdelali prvi klopotec. Njegov spomenik v bakrorezu predstavlja Bizeljsko, ki je blizu Pišec. V tistih časih so kmetje imeli obsežne vinograde. Da jim ptice ne bi uničevale nasada in pozobale pridelka, so izdelali leseno napravo, ki se je ob pihanju vetra premika in pri tem glasno odzvanjala. Na ta način so odganjali ptice. To napravo so poimenovali klopotec, ki je postal ponos vsake trdne domačije.

Z jutrom se ob prvih sončnih žarkih oglasi ropot klopotca, ki nazzanja nov dan. Njegova melodija se meša s plahutanjem kril ptic, svežim jutranjim zrakom, vonjem novega, obetajočega ...

Zidanica Maksa Pleteršnika je dvignjena nad vasjo, na robu gozda, na pogled osamljena, bela in spokojna. Mir in svežina. Le v ozadju zvok klopotca. To ni vetrnica, ni mlin, ne raglja ali strašilo. Klopotec je klopotec. Je del vinograda kot vinogradnik in del vinograda kot sod v kleti. Narejen je iz lesa ali bolje iz več vrst lesa. Izdelajo ga roke vinogradnika, ki tudi sadi in obdeluje trto, in čigar grozdje čuva. A čuva ga od ptic, od zlih duhov, kač. Čuva ga od zlonamernežev, škodljivcev.

In tako že več generacij.

Zahvaljujoč Društvu Slovencev Sava iz Beograda in Društvu za varovanje maternega jezika, naravne in kulturne dediščine Maks Pleteršnik Pišce ter gostoljubju domačinov, predvsem gospodu Martinu in Mileni Dušič, smo z družino preživeli nekaj prelepih trenutkov prav v tem čudovitem okolju.

Društvo Maks Pleteršnik že leta omogoča namestitve v zidanici, ki je ravno prav velika in opremljena za nastanitev ene družine. Iz zidanice se vidi daleč okoli in sliši jutranji zven klopotca. V tej zidanici, ki je le nekaj sto metrov oddaljena od domačije, je pisal znani slovenski jezikoslovec in slovaropisec, Maks Pleteršnik. V njej je nastal Slovensko-nemški slovar, kateremu je posvetil velik del delovnega življenjskega obdobja in za katerega je prejel več priznanj, med drugim je bil leta 1922 odlikovan z redom sv. Save 3. stopnje. V zidanici je našel, kot je sam rekel, svoj mir, zdravje in dom.

Želel sem približati del lepega občutja in energije, ki sem ju doživljal ob zvokih klopotca, otrokom v mestu. Zato sem v Beogradu v skupnosti predlagal, da bi izdelal modelarsko delavnico. Želel sem, da bi mladi, ki živijo daleč od Slovenije, spoznali in izdelali svoj klopotec. Otroci so se z veliko nežnostjo in pozornostjo dotikali lesenih delov. Zbrano so poslušali zgodbo o klopotcu, zgodbo iz preteklost... Lepo jih je bilo gledati, ko so s svojimi prsti poganjali vrtljivi del in poslušali njegov zven in ropot.

In tako je duh starega časa, ideja nekega nepoznanega brkatega vinogradnika, začel odganjati neke nove ptice in paziti novo grozdje za nove trgovce. Čarobna glasba vinograda, čarobna pesem klopotca.

Miroslav Medurić

POUK SLOVENŠČINE V KOSTOLCU

V Tehnični šoli Nikola Tesla v Kostolcu je bil, kot vsak torek, zadnji šolski dan za odrasle učence slovenskega jezika. Vsi udeleženci so prejeli potrdila o obisku pouka, nekateri med njimi že petič.

V Kostolcu se držijo izreka: »Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš.« Tako se v tej večkulturni in večjezikovni sredini že pet let izvaja pouk slovenskega jezika in kulture, ki ga podpira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS.

Predsednik Izvršnega odbora Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji, Saša Radić je že napovedal, da se bo učenje jezika nadaljevalo tudi v naslednjem šolskem letu. Vabljeni na naša srečanja.

Saša Radić

Slovec, tvoja zemlja je zdrava - MOJA ZELENA SLOVENIJA

Med Hrvaško, Italijo, Avstrijo in Madžarsko leži ena majhna, toda veličastna dežela. V hipu smo v hribih, ob reki, morju ali pa v mestu. Edina dežela na svetu, ki vsebuje ljubezen v svojem imenu. Moja zelena Slovenija!

Majcena država, pa toliko naravnih lepot, kulture, narečij. Državo tvorijo ljudje, Slovenci so pa gostoljubni in družabni. Ko sije sonce, pa tudi ko dežuje ali sneži - si vendar najlepša. Ko poslušam slovenske ljudske pesmi, v žilah čutim obraze in dela mojih prednikov. Vračanje v otroštvo z babico in dedkom, moja zelena Slovenija!

Začenjamo pustolovščino, sprehajamo se ob gozdovih, proti

Soči smaragdno turkizne barve. S svojimi otroci nabiramo gobe, kot smo to počeli z dedkom, ko smo bili majhni. Gremo domov na gobovo juhico in cela družina pride na obisk.

Obiščemo grunt, na katerem pridelujejo med in vinsko trto, iz katere nastajajo svetovno znana vina. Toda kaj bi pomenilo vino, brez tistega, s katerim ga lahko spiješ. V moji domovini je družina sveta in vsi si prizadevajo za pomoč drug drugemu.

Pot nas dalje vodi k najvišji in najbolj znani gori v naši deželici. Trenutek tišine med vzponom na Triglav, je pravzaprav moja domovina, moja zelena Slovenija!

Milica Karbić

VNUK

Pred tremi tedni je moja hčerka Višnja rodila prvega otroka. Na ta dan popoldne me je poklicala po telefonu in mi povedala, da sem postal ded. Naročila mi je, da naj novico povem ženi, zdaj babici. Rojstvo je bilo predčasno, zato sem bil presenečen, a hkrati vesel, da se je končalo vse dobro. Višnja je povedala, da sta otrok in ona v redu, da se počuti kot izpraznjen balon, da je porod bil boleč, in da mora sedaj počivati. Vnuka so poimenovali Relja. Relja je ravno prav težek in velik »za svoja leta«.

Ob mislih na vnuka si želim, da bi mu lahko obljubil kaj lepega o najinem druženju in prihodnosti. A ne morem, saj je moje življenje danes krhko. Danes si, jutri te ni več.

Želim si, da bi bila skupaj, ko bo naredil prve korake, da bi mu lahko pomagal. Da bi se skupaj igrala, se smejala, ker je smeh najlepša glasba za srce. Rad bi mu kupil veliko knjig z živalmi, kako se pasejo na zelenih pašnikih blizu majhne bele

hiše na kmetiji. Naučil bi ga, kako se oglašča krava, konj, osel. Ko bo starejši, bi ga rad naučil brati in poslušati glasbo. Peljal bi ga na razstave, v gledališče, muzeje. Skupaj bi gledala nogometne tekme, navijala za Zvezdo, kar je že tradicija v naši družini. Še kasneje bi ga naučil plavati in se potapljati v morju in na Donavi. S slamnatimi pokrivali bi skupaj vozila našo barko navzgor in navzdol po Donavi, raziskala majhne peščene plaže Ade, lovila in pekla ribe. Med plovbo bi poslušala glasbo, Na lepi plavi Donavi in druge melodije.

Naučil bi ga vse o pripravi dobrih jedi. Kuhala bi razne zelenjavne in mesne juhe, čorbice, sarmice, golaž, pekla čevapčiče...

To so moje misli ob mojem prvorojenem vnuku Relji.

Leopold Pavlin

ŽIVIM

ŽIVIM SREDI VIHARNEGA MORJA

SREDI VRTINCEV

PODIVJANIH VETROV

ŽIVIM

ČE LAHKO TAKO IMENUJEM SVOJ OBSTOJ

-

ŽIVIM – ŽIVIM

SREDI BRUHJOČEGA VULKANA

VES JE STRUPEN IN TUJ

IN KADAR IZBRUHNE

ME ZNOVA IN ZNOVA

NOVA LAVA PREPLAVI

LAVA GLASBE BARV

RITMA BREZBRIŽNOSTI

IN BOLEČIN.

-

IN LE VČASIH

KO SE ZMARAČI

VIDIM TVOJE ŽULJAVE DLANI

- BOR PRI TISTEM KRIŽU ŠE VEDNO STOJI

- POTOK VESELO ŽUBORI

- KAMEN SE V SONCU BLEŠČI

IN SPET SE MI ZDI

TA POTOK TA KRIŽ

TA KAMEN

VSE TO MI DAJE NOVE MOČI

-

A

BURJA ZAVIJA

MORJE BUČI

NE POZABI KORENIN

SAJ BREZ NJIH

ŽIVLJENJA NI

Beatrika Minić

DELAVNICE RISANJA IN SLIKANJA 6 - Marija Vauda, Nikola Pilipović

Ta cikel Delavnic risanja in slikanja *Slika in znanje 6* se je takoj, še v decembru 2018, navezal na prejšnjega (št. 5). Tako je nastal celovit, zaokrožen in dinamičen dveletni program. *Slika in znanje* ima v teh dveh ciklih (5 in 6) kot iztočnico za razmišljanje in ustvarjanje slik umetnostno zgodovino.

Člani Društva Sava, ki so se nam pridružili v 5. ciklu so Breda Čoš, Beti

Milić, Sonja Dinić Medulić, Aurena Dinić, Miroslav Dinić, Jelena Kogoj. Delo so pričeli z začetnimi nalogami, posebno ustvarjenimi za Delavnico, skozi katere so šli vsi dosednji udeleženci.

Uspešno su jih obvladali, vsak iz posebnega zornega kota in s posebno rešitvijo. Tako su nastale fine in dragocene interpretacije ikoničnega prizora "Sejalca" Ivana Groharja, "Vrbe"

Matija Jame, monograma iz Stiškega rokopisa (12. stoletje), ter uspešne reinterpretacije slovenskih srednjeveških fresk (15. stoletje) iz Cerkve Sv. Helene v Podpeči (Sonja Dinić Medulić, Miroslav Dinić, Jelena Kogoj), Cerkve Sv. Trojice v Hrastovlju (Aurena Dinić), Cerkve Sv. Petra v Vrhu na Želimljah (Breda Čoš) ter fresk iz cerkve Bogorodice Ljeviške (Beti Milić, Nuša Gerden,

Svetlana Lenasi) v Srbiji, na Kosovu in Metohiji. Nadaljevali smo tudi z nalogo abstrahiranja na primeru slike Nadežde Petrović (Beti Milić).

Pridni in izjemno talentirani udeleženci so hitro in z ustvarjalnim navdihom obvladali začetne naloge in se priključili nalogam naših, sedaj že stalnih udeleženk od leta 2013, Nevi Milovanović, Nuši Gerden, Ani Trifković ter Fani Mitrović, ter udeležencem od l. 2016, Idi Dropka Obučina, Radmili Jeremić Ćurčin, Svetlani Lenasi in Radovanu Sindiku.

V šestem ciklu smo še intenzivneje delali z izbranimi, signifikantnimi deli in gibanji sodobne umetnosti z začetka 20. stoletja (ekspresionizem, impresionizem, neoimpresionizem, kubizem, poentilizem, neoplasticizem), preko stvaritev umetnikov kot so Cézanne, Manet, Nolde, Kirchner, Picasso, Chagall, Mondrian,... do aktualnih umetnikov (Kippenberger, Rauch...) ter umetniških praks, ki uporabljajo kombinacije različnih medijev (slike,

Aurena Dinić, Detalj, uvećanje, poentilizam (Nikolas de Stal)

Miroslav Medurić, Detalj, uvećanje (El Greko)

video, skulpture, ambient, inštalacije, fotografije).

Ukvarjali smo se z divergentnimi postopki iz celotnih izkušenj umetnostne zgodovine ter uporabljali raznolike poti, da bi vsak udeleženec prišel do "svoje

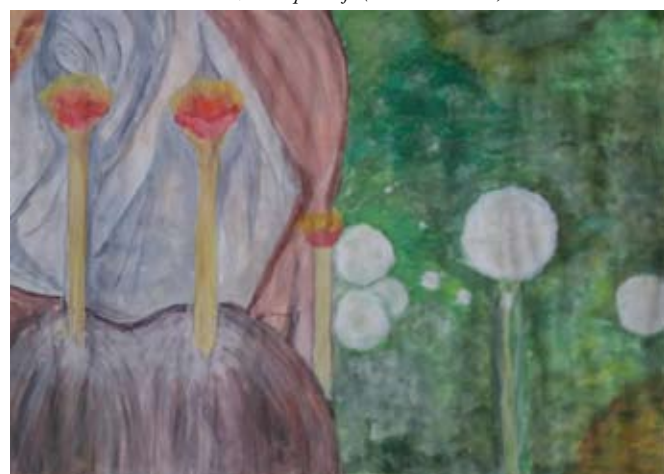
slike", z dekonstrukcijo izbranega, znanega umetniškega dela. Skozi pogovor in gledanje, se vsak udeleženec seznanil z določenim obdobjem in gibanjem v zgodovini umetnosti, s potmi raznorodne kreativnosti, ter

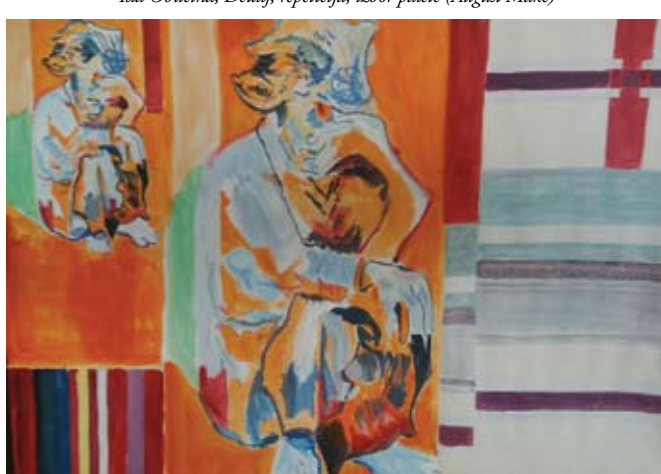
Beti Milić, Reinterpretacija (Nadežda Petrović)

Ida Obučina, Detalj, repeticija, izbor palete (August Moke)

Breda Čoš, Detalj, uvećanje, montaža, dekonstrukcija (Goja)

Jelena Kogoj, Reinterpretacija (Martin Kippenberger)

Neva Milovanović, Detalj, Uvećanje, Kompozicija, kolažiranje (Goja+savremeni umetnici)

Lenasi Svetlana, Reinterpretacija + dekonstrukcija slike (Raoul Dufy)

Radmila Čurčin, Dekonstrukcija, kolaž (Pablo Picasso, Piet Mondrian)

Sonja Dinić Medurić, Detalj, uvećanje (Pikaso)

z lastno odločitvijo, kako se bo lotil izbranega likovnega dela. Skozi naloge, kot je povečanje nekega detajla, npr. El Grecove (Miroslav Medulić, Nuša Gerden), Cézannove (Svetlana Lenasi), Noldejeve (Radovan Sindik, Jelene Kogoj), Picassove (Sonja Dinić Medulić), De Staëlove (Aurena Dinić), Gojine (Beti Milić), Braquove (Radmila Jeremić Čurčin), Mirojeve (Neva Milovanović), Chagallove (Ana Trifković), Monetove (Breda Čoš) slike, so udeleženci opazili, kako detajl, izločen in povečan, postane povsem nova, njihova slika, uresničena po njihovi izbiri, ki temelji na posamezni senzibiliteti, in z njihovo lastno realizacijo. Soočili so se tudi s tem, da je vsaka odločitev v procesu uresničevanja in premišljevanja - kreativen postopek.

Večja zapletenost nalog zahteva vedno več odločitev in sicer na vsaki ravni dela. Po vseh teh letih se Delavnica lahko pohvali, da je prispela do specifične

točke v dojetanju, premišljanju in proizvodnji slike.

Rezultat je razviden po opravljenih nalogah:

- uporaba poentilističnega reševanja slikarske plohe (izhaja se iz primera poentilista postimpersionista Serata). Neva Milovanović se je odločila za reinterpretacijo detajla slike Maketa, Ida Dropka Obučina- Miroja, Aurena Dinić- De Staëla, Nuša Gerden- Rubensa, Radmila Jeremić Čurčin - Braqua, Ana Trifković - Chagalla, Radovan Sindik- Noldeja, Beti Milić - Renoira, Breda Čoš - Moneta.

- jukstapozicioniranje, soočanje dveh realnosti: povečan detajl določenega likovnega dela iz zgodovine umetnosti, geometrija prevzeta z uporabnih predmetov-robčkov (Ida Dropka Obučina izbere Difija, Neva Milovanović - Miroja, Radmila Jeremić Čurčin, Radovan Sindik, Svetlana Lenasi -

Picassoja, Jelena Kogoj- Kippenbergerja, Sonja Dinić Medulić- Chagalla, Miroslav Medulić - Maneta, Nuša Gerden - Miroja, Aurena Dinić - Modiglianija);

- jukstapozicioniranje dveh realnosti: tihožitja in izbranega likovnega dela, oziroma njegovega detajla (Nuša Gerden, Ida Dropka Obučina).

- dekonstrukcija znane, izbrane slike iz zgodovine umetnosti z uvedbo nove oblike; likovno reševanje te oblike na likovno upravičen način (Svetlana Lenasi je izbrala Difija, Neva Milovanović - Cézanna, Radovan Sindik- Mondrijana, Radmila Jeremić Čurčin - Kirchnerja, Ida Dropka Obučina - Picassoja);

- kreativna praksa in likovne konsekvence ponavljanja izbranega motiva - detajla, pri čemer se išče specifična, osebna fascinacija izbora: Ida je izbrala del slike Makeja, Neva je izbrala Picassoja, Nuša - Gojo, Radovan - Van Gogha, Svetlana - Rafaela in

Miroja, Beti - Utrila, Radmila – Dalija, Ana figuro iz Lepenskega vira;

- pristop h kolažu (Radmila Jeremić Čurčin);

- konceptualno reševanje slikarske plohe v nalogi kombinacije detajlov predloženih prizorov iz prosto izbranih obdobjev in slikarjev:

Svetlana Lenasi - kolažiranje narodnih vezenin iz Srbije z izbranimi detajli iz del Noldeja in De Chirika,

Jelena Kogoj - montaža del Ponseja, Thibauda in Hamiltona,

Radovan Sindik - kompozicija dela Mondrijana ter detajl slike De Chirika, kombinacija slike Arhipenka in risb roke Van Gogha,

Neva - kolažiranje detajla Gojinega dela z detajli sodobnih umetnikov,

Ida Dropka Obučina - detajli slika Braqua in Matisa,

Breda Čoš - izbrani detajli Goje in Degaja,

Nastala so vredna dela v duhu

sodobnih smeri in preišljanj likovne ter vizualne prakse.

Delavnico risanja in slikana *Slika in znanje* je podprlo Društvo Sava, Nacionalni svet slovenske narodne

manjšine ter Ministrstvo kulture in informiranja Republike Srbije.

Marija Vauda

Prevod: Maja Đukanović

Radovan Sindik, Montaža, dekonstrukcija (Mondrian, De Kiriko)

Nuša Gerden, Bogorodica Ljeviška

Slovenija iz slikarskega čopiča

Tako kot vsako leto, je tudi letos Izseljenska matica organizirala Likovno kolonijo v Mostu na Soči. Na pobudo Marije Vauda in Nikole Pilipovića, sva se skupaj z Ido Dropka Obučina prijavi in sva bili prijetno presenečeni, ko nas je organizator povabil k udeležbi.

V veliko čast nama je bilo udeležiti se kolonije, ki se tradicionalno organizira že osem in dvajset let. Kolonija je trajala od

2. do 7. junija. Vtisi so še vedno sveži.

Rada bi poudarila, da sta koloniji, ki se organizirata v Mostu na Soči in v Tuzli, zelo kompleksni. Iz slikarskega čopiča nastanejo prelepe stvaritve, ki vsebujejo veliko čustev, določene izkazane, pa tudi neizkazane zgodbe. Na koloniji v Mostu na Soči sem sodelovala trikrat, na koloniji v Tuzli pa dvakrat. Ponosna

sem, da mi je uspelo naše Društvo Sava predstaviti v najboljši luči, dobri rezultati pa so doseženi zahvaljujoč Mariji Vauda in Nikoli Pilipoviću, ki se zelo zavzeto posvečata delu v okviru šole risanja in slikanja.

Radmila Jeremić Čurčin

Prevod: Maja Đukanović

OTROŠKI KOTIČEK

V RUMI BEREMO S SLOVENIJO

Letos smo se že drugič pridružili slovenski Noči knjige z 2-dnevnim projektom Beremo s Slovenijo, ki smo ga izvedli v DS Emona Ruma od 11. do 12. maja. Naša gostja je bila priljubljena slovenska pisateljica mag. Barbara Hanuš, soustvarjalka otroške revije Ciciban.

Projekt so finančno podprli Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Bralna značka Slovenije in DS Emona Ruma s sponzorji in prostovoljci, strokovno pa slovenski Zavod za šolstvo.

Srečanja se je prvi dan udeležilo 53 in drugi dan 32 učencev, starih od 8 do 13 let. Prišli so iz društev oz. skupnosti Slovencev iz Niša, Kruševca, Smedereva, Beograda, Vršca, Novega Sada in Rume ter gostje iz Banjaluke. Prvi dan se nam je pridružilo tudi 9 učencev, ki obiskujejo fakultativni pouk slovenščine v OŠ Prve vojvodinske brigade pri prof. Nini Stanimirov Veriš.

Za dobro počutje in izvedbo nekaterih delavnic so poskrbele skrbne članice gostujočega društva, za koordinacijo pa učitelji dop. pouka. Otroci so se lahko izkazali v različnih delavnicah: kuharski, športni, likovni, plesni, naravoslovni in literarno ustvarjalni z naslovom Slovenski pravljичni junaki. Ob delu pa so imeli še dovolj časa za branje slovenskih mladinskih knjig in za prijetno,

spoštljivo druženje z vrstniki iz društev Slovencev iz Srbije in BiH.

V najpristnejšem stiku s knjigo pa so bili učenci na večerni prireditvi, ki jo je za njih pripravila pisateljica Barbara Hanuš. Na zanimiv in slikovit način je v prvem delu predstavila nastajanje knjig: kje ustvarjalec dobi navdih in dejo za pisanje, kdo je ilustrator, urednik..., pokazala jim je večjezične knjige, ki jih lahko berejo otroci, ki še ne znajo slovensko. V nadaljevanju je k razmišljanju pritegnila vse udeležence, morali so iskati slovenske besede ali sestavljati stavke. Na koncu je otroke pozvala, da v paru iz svojih teles sestavijo črko iz slovenske abecede. Bilo je nadvse zabavno in poučno.

Otroci so svoje vtise strnili v nekaj stavkih. Zapisali so:

Pri športu smo skakali v vreči, vlekli vrv in tekli. Moja ekipa je zmagala v vleki vrvi. Dobili smo medaljo. Meni je bilo v Rumi zelo všeč. Naučila sem se, da ne smemo uničevati okolja.

Jelena, Beograd

Meni je bila najboljša kuharska delavnica. S prijateljicami smo pripravile različne sladke jedi. Lepo je bilo, ko smo topile čokolado in polnile košarice s suhim sadjem. Na

koncu smo pojedle vso preostalo čokolado. Ostali bi lahko več dni.

Ljubica, Niš, Ksenja, Smederevo

Mene so motile smrdljivke, ki so zvečer priletele v sobo.
Relja, Beograd

Pri plesni delavnici smo plesali folklorne plesne. Bilo je dobro, počutila sem se super!

Jana M., Nataša, Beograd

Nisem mogla spati, ker sem preveč pojedla. Najboljša je bila kuharska delavnica.

Elena, Beograd

Najlepše mi je bilo na likovni delavnici. Narisala sem drevo z veliko cvetov iz makaronov. Ni mi bila všeč večerna zabava.

Tara, Beograd

Hrana je bila dobra. Veliko smo se igrali. Všeč mi je bila literarna delavnica. Ves dan smo ustvarjali. Za vedno mi bo ostalo v lepem spominu naše druženje.

Teodora, Beograd

Meni je bilo vse všeč. Le postelja je bila pretrda.

Jovan, Beograd

Lepo je bilo spoznati tudi druge otroke, ki se učijo slovensko. Dobila sem nove prijatelje.

Anja, Kruševac

Najlepše mi je bilo v športni delavnici in z Nedo. Neda je moja nova prijateljica.

Hana, Beograd

Meni je bilo čisto vse všeč.

Milica, Vršac - Gudurica

Zelo lepo sem se imel, vse mi je bilo všeč, posebno šport.

Mario, Vršac - Gudurica

Delavnice so bile zelo zanimive in lepo mi je bilo.

Radmila, Vršac - Gudurica

Najboljše je bilo v literarni delavnici. Spoznala sem junake iz slovenskih zgodb. Pisali smo pesem o teh junakih. Iskali smo rime. Zelo mi je bilo lepo. Jaz bi še rada prišla.

Jana, Beograd

SLOVENSKI LITERARNI JUNAKI (pesem, ki je nastala v literarni delavnici)

KEKEC JE DOBRO DELO NAREDIL,
ZATO SE JE VESELIL.
BEDANEC SE JE KEKCU SMEJAL,
A ON GA JE V KOZJI ROG NAGNAL.
BOBEK V GOZDU HIŠICO IŠČE
IN MUCO COPATARICO OBIŠČE.
MUCA MU SKUHA KOSILO IN MU DA DARILO.
JELKA Z DEŽNIKOM PRILETI IN VSE OBDARI.
BOGDANKA SI NOVO KRILLO ŽELI,
S ŠKARJAMI GA LAHKO NAREDI.
ZDAJ PA VSAK NAJ LEPO ZASPI.

Vsi udeleženci se za pripravo in izvedbo projekta Beremo s Slovenijo najlepše zahvaljujemo organizatorjem, izvajalcem delavnic, pisateljici Barbari Hanuš za nastop in finančnim podpornikom. Bilo nam je lepo.

Učitelji dop. pouka v Srbiji Rut, Zoran in Tatjana

DARILA

Otroci dopolnilnega pouka v Društvu Slovencev Sava so se 23. marca razveselili daril iz Slovenije. Darila, ki so bila otrokom namenjena že za novoletne praznike, je pripravilo Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. Predsednica društva, Branka Bukovec je o nameri obvestila učiteljici pouka in društva. Ti pa so gesto obdaritve hvaležno sprejeli. Čeprav z zamudo, so se otroci razveselili polnih škatel različnih izdelkov. Darila jim je izročil Toma, sekretar Društva.

Mama Jelena je po obdaritvi svojih dveh otrok povedala: »Darila so prekrasna! Toliko stvari ... zelo radodarno. Najlepša hvala še enkrat, vam in vsem, ki so se tako potrudili, da razveselijo naše otroke.«

Tatjana Bukvič

LEPOTE POMURJA IN GOSTOLJUBJE DOMAČINOV

Letošnja ekskurzija za učence dop. pouka slovenskega jezika v Srbiji (iz Niša, Kruševca, Smedereva, Beograda, Rume, Vršca, Novega Sada in Subotice ter Sremske Mitrovice) od 5. 6. do 9. 6. 2019 nas je vodila v Pomurje. Učenci so gostovali pri vrstnikih na OŠ Veržej in OŠ Bakovci. Prisostvovali so pri pouku, se družili s slovenskimi vrstniki in preko slovenskega jezika spoznavali slovensko kulturo, življenje, navade ... , sodelovali so pri projektu 24 ur z reko Muro in počastili 100-letnico priključitve Prekmurja matici.

Pri pouku v slovenski šoli so bogatili besedišče in spoznali slovenski šolski sistem. Bivanje pri vrstnikih in druženje z družino gostiteljico pa je učencem dalo vpogled v način življenja v Sloveniji, spoznali so kulturo in slovenske navade. Popoldanske aktivnosti so vključevale

ogled znamenitosti v kraju in okolici. Učenci so se aktivno udeležili enodnevnega projekta 24 ur z reko Muro: na terenskem popisu in v delavnicah so spoznali biotsko pestrost, posebnosti in lepote reke Mure, obiskali Babičev mlin, prisostvovali na kulturni prireditvi in si ogledali muzejsko zbirko v Pokrajinskem muzeju na gradu Ptuj.

Sonja in Tara sta o ekskurziji zapisali: „Gostitelji so bili super. Všeč nama je bila šola in novi prijatelji. Najbolje je bilo na bazenu v Termah Banovci. Veržej je lepo in mirno mesto. Ogledali sva si Muzej Vulkanija, kjer sva videli, kako izgleda vulkan odznotraj. Nenavadno.“

Sonjin oče pa je javil: „Sonja je polna lepih vtisov. Bilo ji je prelepo pri družini gostiteljici, cela družina je krasna. Ob prihodu nam je pozno v noč pripovedovala o tem, kaj vse je videla, in mi smo jo očarani poslušali in se čudili, koliko vsega lepega je doživela v tako kratkem času.“

Mila in Anja sta povedali: „Najlepše nama je bilo, ko smo delali v delavnici na reki Muri, lahko smo prijeli žabo. Potem smo pekli kruh in ga namazanega z mastjo pojedli. Gostiteljica Neja naju bo prišla poleti obiskat v Kruševac. Tega se zelo veseliva.“

Andrijeva mama je sporočila: „Svoje veselje bi rada podelila z vami. Oglasil se nam je sin, poln je lepih vtisov iz šole (OŠ Bakovci). Krasno. Vsem hvala za odlično organizacijo in da ste omogočili našim otrokom obisk Slovenije in druženje z vrstniki. Niti misliti si nismo mogli, koliko to pomeni našim otrokom. Če so oni zadovoljni, smo zadovoljni tudi starši. Od nekdaj je tako in vedno bo. Hvala vam.“

Navdušenja nad Slovenijo in Slovenci ni bilo malo, vseh ni moč zapisati.

Zahvala gre v prvi vrsti srčnim gostiteljem v Pomurju, staršem in njihovim otrokom, ki obiskujejo OŠ Veržej in OŠ Bakovci, ter vodstvu šol.

Zahvala gre tudi Zavodu za šolstvo RS, ki je finančno omogočil pot v Slovenijo ter ekipi učiteljev dop. pouka slovenskega jezika v Srbiji.

Tatjana Bukvič

S HITRIMI PRSTI DO ZAKLJUČKA ŠOLSKEGA LETA

V četrtek, 13. 6. 2019 smo v DS Sava končali s poukom slovenskega jezika. Učiteljica je pripravila potrdila za učence o udeležbi pri pouku in jih slavnostno podelila med odraslimi učenci. Vsakemu je namenila vzpodbudne besede v želji, da se pouka udeležijo ponovno v septembru. Vzdušje na zadnjem srečanju je bilo prijetno in tudi malo

tekmovalno. Vsi so se lahko preizkusili v poznavanju Slovenije ob kvizu Hitri prsti. Prvih pet najboljših je prejelo simbolično nagrado spoznorjev Ljubljanske banke in Zavarovalnice Triglav. Udeleženci so poskrbeli za obloženo mizo in ob njej na sproščeno ter prijateljsko druženje.

Tatjana Bukvič

VELIKONOČNA DELAVNICA

V počastitev prihajajočih praznikov, ki v deželo prinašajo pomlad, smo pri pouku slovenskega jezika in kulture pripravili Velikonočno delavnico. Otroci so se preizkusili v barvanju jajčk in izdelavi raznih okraskov, s katerimi so okrasili društvene prostore. Naredili so venčke in jih obesili

po stenah. V lončke so natakli veje in jih ovesili s pisanimi jajci in cvetjem. Najlepše pobarvano jajce so odnesli svojim najdražjim. Delavnico je pripravila in vodila naša članica Tanja Baltič.

Tatjana Bukvič

S PLESOM, PESMIJO IN RECITALOM SMO ZAKLJUČILI ŠOLSKO LETO

Učenci dop. pouka slovenskega jezika so v nedeljo s kulturnim programom zaključili letošnje šolsko leto. V goste so sprejeli vrstnike iz OŠ Maksa Pleteršnika Pišce, ki so za obiskovalce zaplesali in zapeli otroške plese in pesmi v koreografiji z naslovom "Povudn muž". Mentorica otroške folklorne skupine je Marjana Žnideršič, ravnateljica šole pa Nuška Ogorevc. Prisotni smo bili očarani nad uigranostjo otroških gibov in milo spevnostjo slovenske pesmi iz otroških grl, ki jih je spremljal glas harmonike. Program je bil paša tudi za oči, saj so nastopajoči nosili dolensko narodno nošo.

Po vljudnostnih pozdravih so se predstavili še učenci domačini. Recitali so pesmice in prejeli darila ter priznanje za celoletno sodelovanje pri pouku. Po prireditvi je bilo še ravno dovolj časa za pogostitev in sproščeno druženje.

Nismo se še čisto poslovili, saj odhaja velika skupina učencev naslednje dni na ekurzijo. Še se bomo družili po slovensko med Slovenci in v Sloveniji.

Učiteljica Tatjana se za pomoč pri ustvarjalnih delavnicah zahvaljuje gospe Nuši Gerden, Tanji Baltič, Sonji Dinić in gospodu Miroslavu Diniću ter Nebojši Raka. Za lepa novoletna darila gospe Branki Bukovec iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela v Novem mestu, Danijeli Fisakov iz Slovenskega poslovnega kluba za darila otrokom ob koncu pouka (donatorja daril: Ljubljanska banka in Zavarovalnica Triglav), Društvu Slovencev Sava za finančno in organizacijsko pomoč ter staršem otrok, ki obiskujejo pouk slovenskega jezika, za gostiteljstvo.

Tatjana Bukvič

VESELE ŠEFLE IZ PIŠEC

V nedeljo, 2. junija smo zaključili še eno šolsko leto v Društvu Sava, ki je bilo polno dogodkov in gostovanj. Naša učiteljica Tatjana Bukvič nas je prijetno presenetila z novico, da nas obiščejo naši Pišečani, kot jih ponavadi imenujem. In kako bi jih drugače imenovala, ko pa že toliko let z družino hodim v njihov in tudi že naš, majhen raj.

Učiteljica Tatjana je poskrbela za vse, naša prijetna naloga pa je bila le ta, da se veselimo, jih pričakamo z nasmehi na obrazih in

jih iskreno objamemo. Čudoviti otroci iz OŠ Maksa Pleteršnika so nas neskončno razveselili s svojim obiskom. Med njimi je bila tudi Karin, vnukinja Martina Dušiča predsednika Društva „Maks Pleteršnik“. Otroke so pripeljali učitelji iz te šole, z ravnateljico Nuško Ogorevc. Iz Novega Sada pa sta prišla učiteljica Rut in njen Ljubo, ki vedno pomaga iz sence in je glavni za dobro vzdušje in razpoloženje.

Otroci iz Pišec so nas navdušili s svojo predstavo, v kateri so igrali, peli in plesali, en fant pa je igral na harmoniko. Takšna nadarjenost v teh rosnih letih zagotovo pričča, da so med njimi bodoči igralci, glasbeniki, pisatelji... Čas bo pokazal! Kolikor vem, je v Pišecah veliko nadarjenih ljudi, z različnih področij, pred kratkim pa je zablestela ena mlada igralka.

Učenci Tatjane Bukvič so bili pridni, recitali so pesme v slovenščini in so od učiteljice prejeli spričevala ob koncu šolskega leta. Tatjana misli na vse, in smo ji hvaležni tudi mi, ki smo vodili različne delavnice, ker smo dobili darila in pohvale.

V naših srcih so ostali čudoviti spomini na ta dan in želje, da nas Pišečani kmalu spet obiščejo.

Sonja Dinić Medurić
Prevod: Neda Avramović

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,

tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Osebna imena

Osebna imena imajo navadno po dva dela: rojstno (krstno) in družinsko ime, tj. ime in priimek (obojuj je lahko tudi po več): France Prešeren, Lucijan Marija Škerjanc, Zofka Kveder - Jelovšek. Do nastanka priimkov so bila v navadi enodelna (praviloma enobesedna) imena: Valjahun, Svetopolk, Samo. Taka so pogosto pravljica imena: Trdoglav, Pepelka, Zlatolaska. Pri dvodelnih imenih je pravilno zaporedje ime – priimek (Ivan Tavčar); v abecednih seznamih pišemo včasih priimek pred imenom, najbolje z vejico: Pipan, Marko. V uradni rabi so še drugi načini zapisovanja, npr. Ana Tekavec, roj. Požar in Kovač Gregorja Janez.

Posebnosti

1. Osebno ime je lahko psevdonimno (skrivno) in se uporablja ali samo ali za pravim imenom: Stane, Koseski, Prežihov Voranc, Josip Murn - Aleksandrov, Franc Rozman - Stane, Jovan Vesel - Koseski, Lovro Kuhar - Prežihov Voranc.

2. Namesto priimka (zlasti za starejšo dobo) uporabljamo stalne pridevke po krajih ali po kateri izmed značilnosti oz. posebnosti: Ljudevit Posavski, Herman Celjski, Aleksander Veliki, Henrik Osmi, Friderik S praznim žepom, Ivan Brez dežele; prim. tudi Devica Orleanska.

3. Posebni pridevek k imenu in priimku, ki kaže na rod, pripadnost, hišno ime ipd. nosilca pišemo z veliko začetnico: Janez Bleiweis pl. Trsteniški; Ivan Klodič vitez Sabladoski; Stane Suhadolc, po domače (ali vulgo) Kovačev.

4. Zgodovinska in domišljajska imena ljudi so lahko enodelna večbesedna; pri njih pišemo z veliko začetnico samo prvo besedo, npr. Sedeči bik, Orlovo pero, Velika noga, Sivi volk, Rdeča kapica.

Prevzeto s spletne strani:
Slovenski pravopis ZRC SAZU
Pripravila: Danijela Stojnić

SLOVENSKE PESMI

*O Vrba! srečna, draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta;
de b' uka žeja me iz tvojga sveta
speljala ne bila, goljfiiva kača!*

*Ne vedel bi, kako se v strup prebrača
vse, kar srce si sladkega obeta;
mi ne bila bi vera v sebe vzeta,
ne bil viharjov nótranjih b' igrača!*

*Zvestó srce in delavno ročico
za doto, ki je nima miljonarka,
bi bil dobil z izvoljeno devico;*

*mi mirno plavala bi moja barka,
pred ognjam dom, pred točo mi pšenico
bi bližnji sosed vároval - svet' Marka.*

PREVOD

O Vrbo, srečno, drago rodno selo,
gde kuća mog oca stoji,
da me želja iz tvog sveta,
ka nauku nije navela varljiva zmija.

O Vrbo! Ne bih znao kako se u otrov preobrača
sve što srce si, sladko obećava;
ne bi mi bila vera u sebe oduzeta,
ne bi bilo unutrašnjih bura,
bila bi igračka.

Verno srce i vrednu ručicu
za miraz, koji nema ni milionerka
bio bih dobio uz izabranu devojku.

Mirno bi mi plovila moja barka,
pred vatrom dom, pred tučom mi pšenicu
bližnji bi sused čuvao - Sveti Marko.

Z veseljem prevedla za potrebe Pojoče družbe Sava in
kot vajo pri pouku slovenščine, Sonja Dinić Medurić

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo:

**Urdu Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu**

**Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport
Republike Slovenije**

**Nacionalnemu svetu slovenske narodne
manjšine**

POJOČA DRUŽBA

POJOČA DRUŽBA GRE V ŠENTVID PRI STIČNI

Geslo letošnjega koncerta je "Pa se sliš naj se sliš"

V nedeljo bomo začeli s tradicionalno povorko skozi Šentvid ob 12. uri in bomo nadaljevali ob 13. uri s koncertom. Prireditev bo prenašala RTV Slovenija.

Naši Pojoči družbi je najbolj zaniivo na štadionu, ko imamo vajo z dirigentom. Z njim smo vedno nasmejani in se naučimo nekaj novega, ker ima dolgoletne izkušnje. Radi imamo druženja s slovenskimi zbori, letos pa se predvsem veselimo srečanja z zborom iz Ilirske Bistrice, ki nas je obiskal lani v Beogradu. Veselimo se tudi tega, da bomo po koncu prireditve obiskale naše drage pevke v Čatežu in Brežicah.

O tem kako nam je lepo bilo in kaj smo pele, berite v naslednji številki Biltena. Prinesle bomo fotografije in še eno presenečenje...

Sonja Dinić Medurić

V Šentvidu pri Stični so se zagotovo že pripravili na jubilarni 50. Tabor slovenskih pevskih zborov, ki bo tradicionalno potekal v soboto in nedeljo, 15. in 16. junija 2019. To je največja zborovska prireditev v Sloveniji. V soboto bo potekal koncert slovenskih pevskih zborov iz tujine, na katerem redno nastopamo že deveto leto zapored. Nedeljski koncert nas vsakič navduši, saj skupaj nastopijo številni zbori,

moški, ženski in mešani, pod vodstvom izjemnega in čudovitega dirigenta Igorja Švare. Prireditev vsako leto poteka v organizaciji KD Tabor slovenskih pevskih zborov, Občine Ivančna Gorica in Javnega sklada RS. Prireditve ne bi bilo brez OŠ Ferda Vesela, kjer poteka prireditev, ter krajanov in društev iz Šentvida, ki vsako leto kot prijazni gostitelji sprejmejo več kot tisoč pevcev iz Slovenije in tujine.

V tej številki Biltena objavljamo besedilo:

VSEM NAM JE BILO NAJLEPŠE V JUGOSLAVIJI,

pogovor s SAŠEM VERBIČEM, predsednikom Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji in Društva Slovencev Sava. Za časopis DELO se je pogovarjala: Milena Zupanič.

»Vsem nam je bilo najlepše v Jugoslaviji«

Pogovor s Sašem Verbičem, predsednikom nacionalnega sveta Slovencev v Srbiji o tem, kako živijo Slovenci v Srbiji danes.

V Srbiji je živelo v času Jugoslavije 20.000 Slovencev, ob razpadu države 8000, danes se jih izreka za Slovence le še 4000. Kako živijo, je za *Delo* povedal Saša Verbič, predsednik nacionalnega sveta slovenske narodnostne manjšine v Srbiji in predsednik društva Slovencev Sava v Beogradu, ki je rojen v Beogradu. Slovenec je po očetu, ki je bil po rodu iz Postojne in je takoj po drugi svetovni vojni – bil je partizan – šel delat v vojnotehnični inštitut v Beogradu. Saša je študiral kemijsko tehnologijo v Ljubljani in bil kot kemik največ časa zaposlen kot svetovalec na jugoslovanskem ministrstvu za notranje zadeve.

V Srbiji živi nekaj tisoč Slovencev. Kdo ste pravzaprav Slovenci v Srbiji?

Slovenci smo prihajali v Srbijo v raznih obdobjih zgodovine. Vedno so prihajali intelektualci, strokovnjaki, inženirji, zdravniki, glasbeniki. V Srbiji smo bili ugledni in spoštovani. Nekateri so tu že več generacij. Priseljevati smo se začeli v času Avstro-Ogrske, ko se je Srbija industrializirala in so klicali Slovence na pomoč. Med prvo in drugo svetovno vojno, ko smo že imeli skupno državo s Hrvati in Srbi, jih je veliko prihajalo v Srbijo na šolanje,

predvsem glasbeno in vojaško. Po drugi svetovni so Slovence v Srbijo premeščali službeno. Tako je bilo na primer hkrati premeščenih iz Slovenije v Beograd kar sto glasbenikov za vojaški orkester. Nekateri izmed Slovencev so dosegli zelo lepe uspehe. Predstavili smo jih v knjigi *Znameniti Slovenci v Beogradu*. Eden najznamenitejših je zagotovo skladatelj Davorin Jenko, ki je živel v Beogradu v 19. stoletju in je avtor današnje srbske himne Bože pravde.

Ob razpadu Jugoslavije je živelo v Srbiji dvakrat več Slovencev kot zdaj. So se Slovenci vrnili domov?

Ne, ni se toliko Slovencev vrnilo v Slovenijo. V tem času so doživeli mnogi v Srbiji živeči Slovenci v Sloveniji neprijetne stvari, niso dobili državljanstva in se pri naslednjem popisu niso več izrekli za Slovence. Ob zadnjem popisu nas je bilo 4033. Trudimo se, da bi ohranili svojo identiteto. V 15 društvih po vsej Srbiji od Leskovca na jugu do Subotice na severu pripravljamo kulturne prireditve, izdajamo revije, knjige, družimo se. Letos pripravljamo skupaj z Etnografskim muzejem Beograd stoletnico sitarjev, saj je minilo sto let, odkar je prišel sitar iz Slovenije v Srbijo in je sem prenesel svojo obrt.

Kako živite, odkar ni več skupne države Jugoslavije?

Delimo usodo večinskega naroda. Živimo tu, počutimo

se del družbe. A Slovenija je šla v tem času naprej, Srbija nazaj, in to je najtežje. Srbija ima ogromne posledice zaradi Natovega bombardiranja. Kot kemijski inženir tehnolog sem po bombardiranju po vsej državi pregledoval škodo. Kar 98 odstotkov vse industrije je uničene. Proizvodnjo je treba vzpostaviti na novo. Prihajajo tuja podjetja, ki zaposlujejo ljudi, a na preprostih delih. Srbija je imela prej močno kemijsko industrijo, močno gradbeništvo, ki je delalo po vsem svetu. Zdaj visoke tehnologije ni več. Bile so tudi sankcije proti Srbiji, ki so Srbijo potisnile zelo nazaj. Vse to doživljamo kot veliko krivico. Že v prvi in drugi svetovni vojni je imel srbski narod zelo velike žrtve, potem bombardiranje, zdaj pa se mladi zaradi boljšega življenja izseljujejo. Srbski narod je biološko pripeljan skoraj do roba. Na delu je tretja svetovna vojna, ki se izvaja na različne načine. Gre za geostrateške cilje velikih sil, ki se lomijo prek nas. V času Nata in Varšavskega pakta je bila Srbija v sredini, imeli so nas za svoje

in so nas pustili pri miru. Zdaj nimamo več tega značaja tampona med vzhodom in zahodom. Pritiski, da se pridobi Srbijo na eno ali drugo stran, so izjemno veliki.

Ali je srbska država naklonjena manjšinam?

Od vlade Srbije imamo vse manjšine podporo za financiranje krovne organizacije, torej nacionalnega sveta, ki skrbi za obstoj manjšine na področju kulture, izobraževanja, informiranja in uradno uporabo jezika. Število Slovencev se iz različnih razlogov zmanjšuje. Dobesedno borimo se za svoj obstoj. Najlepše nam je bilo v skupni državi Jugoslaviji. Najbolje je bilo z ekonomskega stališča, saj je bil 23-milijonski skupni trg. Imeli smo vsi vse: morje, planine, žitnico, rude. Slovenija je imela v tisti državi prvo mesto. Zdaj je vsaka država zase majhna in odvisna od drugih držav.

Prevzeto s spletne strani: <https://www.delo.si/novice/slovenija/vsem-nam-je-bilo-najlepse-v-jugoslaviji-166302.html>

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Pečen sulec s smetano

Sestavine: sulec, sol, sardela, malo masla in kisle smetane

Sulca očistimo in zarezemo ob straneh. V trebuh damo sesekljano sardelo. Pečemo ga na maslu in občasno polivamo z maščobo. Ko je skoraj pečen in ima že lepo bravo, maslo odlijemo in prilijemo kislo smetano. Skupaj naj se še malo popeče.

Jajčni podmet z ocvirki

(za eno osebo)

Sestavine: 3 jajca, 1 dl mleka, 5 dag ocvirkov (ne pesuhih), poper, sol

V lončku zmešamo 3 jajca z mlekom in osolimo. V ponvi segrejemo ocvirke, nanje zlijemo jajca in toliko časa mešamo, da

zakrknjejo. Potresemo s poprom in serviramo s krompirjem ali kruhom.

Krhki flancati ali drobljanci

Sestavine: 1 kg moke, 6 dag goste kisle smetane, 8 rumenjakov, 10 dag sladkorja, 2 žlici limoninega soka, 2 žlici ruma, 6 žlic vina, olje za cvrenje, sladkor za posipanje

Vse sestavine hitro pregnetemo v gladko testo, ki ga pustimo malo počivati. Nato testo razvaljamo za nožev rob na debelo in s petelinčkom razrežemo na pravokotnike. V vsakega naredimo 3-4 zareze. Nastale trakove med seboj prepletamo in ocvremo v vročem olju. Pečene dobro odcedimo in še tople potresemo s sladkorjem.

Pripravila: Danijela Stojnić

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi »Sentiment«

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblaci...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (sava-si@eunet.rs).

MOJI SPOMINI – Helena Rill

Spomini

Dokler sem bila še otrok, sva z mamo vsako leto šli v Slovenijo k babici, mamini mami. Najpogosteje sva potovali z vlakom. Najprej do Vinkovcev, potem pa do Zidanega mosta in Radeč. Prispeli bi v popoldanskih urah, ko je sonce počasi že zgubljalo svojo moč, prijeten vonj Save, gora in svežine, tudi poleti, pa je še vedno del mojih spominov in zbirke vonjav. Moja babica je živela v gorah in tu se je pričela tudi moja ljubezen do planinarjenja. Veliko let pozneje so se, tisti, ki niso poznali mojega zaledja, čudili – „glej (takrat) malo iz Vojvodine, kako samo pleza po skalovju“. Ja, jaz sem rastla v Somborju, kjer je vse ravno, edini hrib v okolici pa je Lazin breg, kjer si lahko vrtel kolo - „biciklo“, kolikor ti volja. A ni ga čez občutek, ko se zapodiš po hribu navzdol. V Sloveniji pa sem začela plezati po drevesih, se vzpenjati

na kozolce, tu sem se začela vzpenjati po skalah in na strminah iskati prekrasne male divje vijolice. One so me povsem očarale.

Všeč mi je bilo prespati v *“hotelu Prepih”*, kot sva poimenovali leseno hiško z veliko sena, pod babičino hišo. Ko prispeva utrujeni s poti, nama babica pripravi posteljo v senu, presrečna, ker sva prispeli, jaz pa presrečna, ker se avantura končno prične. *Hotel Prepih?* Ja, pihalo je skozi luknje v dilah. Zame je to bilo najlepše mesto za spanec: spodaj se je slišal potok, ki šumi, veje dreves so nežno prekrivale najino hiško za spanje, vonj sena pa umiri in zaziba v spanec.

Spomnim se tudi babičine kuhinje, njene potice, vonja jabolčnega zavitka, z jabolkami iz domačega vrta ter fižolove solate (katere tedaj sploh nisem marala, sedaj pa je moja priljubljena). Škoda, da v besedah ni tega vonja babičine shrambe, v

kateri je bilo mrzlo tudi poleti. Spomnim se, kako babica molze kravice in potem da malo mleka mucam, ne vem, kdo je bil srečnejši: jaz ali tiste male muce, ki so se tiskale okoli babičinih nog. Spomnim se svojega prijatelja Ivčka, s katerim sem se rada družila, babičinih muc, katere sem božala in jih tudi oblačila(!), kokoši, krav in kužka Pikija.

Tam se je porodila moja ljubezen do gorskih rastlin. Takrat sem prvič odkrila, da se neka težava lahko pozdravi ali umili z zdravilnimi rastlinami. Videla sem babico, kako jih suši na različnih mestih v mali hiši, največ pa je teh rastlin bilo na krušni peči. Pripravljala je čaje iz rastlin, ki jih je nabrala in posušila. Še vedno sem, tudi po tolikih letih, fascinirana, ko se tega spomnim. Babičine blazine so bile polnjene z nekimi travami in so božansko dišale. A kljub temu mi takrat niso bile všeč, ker so preveč pikale.

Z mamo, in včasih tudi z babico, smo potovale tudi v druge kraje v Sloveniji, obiskovale smo sorodnike, se sprehajale Ljubljani, uživale na smučanju, toda Slovenija je zame pravzaprav moja babica in moja mama, del mojega življenja. Letos bom peljala svojega otroka v kraj moje babice, tako kot je moja mama peljala mene. Njegove babice ni več, ampak bo tako, kot da je z nama. In bom, ko prideva v Radeče, ter se povzpneva v Zagrad in na Svibno, v mislih povedala – mama, poglej kje sva, prišla sva.

Toda, o tem naslednjič.

Helena Rill

Prevedla Maja Đukanović

NA PLANINCAH...

IZLET NA KOSMAJ

Po dolgem času smo, ob prisrčni podpori predsednika Društva, v soboto 11. maja organizirali izlet na Kosmaj. Izlet je bil naravnano tako planinsko, kot kulturno. V okviru hribovske hoje smo obiskali zgodovinske in druge kulturne spomenike na Kosmaju, 626 m) visoki gori, ki se nahaja okoli 60 km južno od

Beograda. Vzdiguje se nad rahlo vzvalovano pokrajino manjših hribov, med katerimi se vijajo doline manjših rek. Vse je pokrito z zelenjem. Bolj strma pobočja so poraščena z gozdovi - pretežno bukev in hrast, ponekod tudi iglavci, druge strani pa pokrivata grmovje in trava.

Na Kosmaju so številni samostani iz XIII. in XIV. stoletja, katere je postavil despot Stefan, tiste, ki so že obstajali, pa je obnovil. Samostani Kasteljan, Pavlovac in Tresije so bili bodisi poletno bivališče, bodisi uradna rezidenca despota Stefana. V njih so delovala velika prepisovalna središča.

Iz Beograda smo se proti Kosmaju odpravili ob pol osmih zjutraj. Pohod smo začeli po obisku cerkve Sv. Apostolov Petra in Pavla, v kraju Nemenikuće. Z roba vasi smo se povzpeli do ostankov samostana Kasteljan. Vreme je bilo lepo, sončno, makadamska cesta pa dokaj strma. V skupini nas je bilo dvajset, zelo različnih starosti in fizične pripravljenosti. Najstarejša med nami je bila gospa Nuša Gerden, najmlajši pa sedemletni deček.

Po ogledu Kasteljana smo se razdelili v dve skupini. Skupina naših planincev (Branko Zorko s soprogo Olgico, Vinko Grgič in Breda Čoš), se je odpravila po zelo strmi poti, skozi lep gozd, preko Belega kamna, poleg spominske kostnice iz Prve svetovne vojne in poleg razglednega stolpa do dogovorjenega mesta za sestanek z drugo skupino, v samostanu Tresije. Druga skupina se je vrnila v vas Nemenikuće in se je potem pripeljala do samostana Tresije, kjer nam je hčerka gospe Nuše pripravila bogato pojedino: spekla je veliki sirov zavitek, prinesla rdeče vino in kislo vodo.

V dobrem vzdušju smo se pripeljali do sedla na Kosmaju, kjer smo se srečali s skupino pešcev iz doline, katerim sta se pridružila predsednik Društva Saša Verbič z vnukom. Skupaj smo se pripeljali do samostana Pavlovac. Na dvorišču, v senci starih hrastov, nam je edini duhovnik samostana predstavil zgodovino cerkve ter poudaril pomen nadaljnjih raziskav in obnove porušenih samostanskih poslopij.

Potem smo se peljali nazaj na sedlo, in se od tam peš povzpeli do veličastnega spomenika v čast borcem iz Druge svetovne vojne, spomenika padlim borcem Kosmajskega partizanskega odreda.

Na to smo se spustili še do razglednega stolpa s katerega se odpira pogled proti severu in smo nato prišli do kostnice borcev iz Prve svetovne vojne. Po vrnitvi na sedlo je večina izletnikov, po celodnevni hoji, že kazala znake utrujenosti.

Na poti v Beograd smo se ob vznožju Kosmaja ustavili v znani gostilni "Toma i Nada". Stara kmečka hiša je preurejena v restavracijo, gostom pa je na voljo tudi veliko dvorišče s sadnimi drevesi. Bil je skrajni čas da si odpočijemo in pojemo okusno hrano, jaginetino in odojka z ražnja. Pri kosilu smo ugotovili, da je skupina pešcev prehodila 5 km in naredila okoli 200 m višinske razlike, planinska skupina pa prehodila 10 km ter premagala 300 m višinske razlike.

Po prijetnem bivanju na vrtu restavracije smo se okoli osmih zvečer vrnili v Beograd. Med vožnjo proti Beogradu so vsi udeleženci izkazali zadovoljstvo zaradi izleta ter zaželeli, da bi izletov v društvu bilo čim več.

Besedilo: Mirko Detiček

Prevod in fotografije: Branko Zorko

BILTEN
ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА
ДРУШТВО СЛОВЕНЦЕВ У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА

Založnik: DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU – DRUŠTVO SAVA

Beograd, Terazije 3/IX, tel/fah +381 11 33 40 875, e-mail: drustvosava@gmail.com www.drustvosava.org

Uredništvo: Saša Verbič, glavni in odgovorni urednik.

Člani uredništva: Ivana Mandić in Zorko Branko.

Lektura: Maja Đukanović.

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Anđelković in Jasmina Pucarević.

Bilten je brezplačen. Izhajanje Biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo osebno mnenje avtorjev, ki se nujno ne morajo strinjati z mnenjem

uredništva. Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispele priloge. Delo v Biltenu je volontersko.

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
061

BILTEN / Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu
ISSN 1452-9092 = Bilten (Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu)
COBISS.SR-ID 140641548